

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА
МОГИЛИ**

Коржова Вікторія Ігорівна

УДК 343.1(477) : 340.13

**КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЯКІ ПОСЯГАЮТЬ НА КОНСТИТУЦІЙНІ
ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА,
ДІЗНАННЯ ТА СУДУ**

АВТОРЕФЕРАТ

роботи на здобуття освітнього ступеню «Магістр»
спеціальність 081 «Право»
освітня програма «Право»

Науковий керівник: д.ю.н., доцент
Коваль А.А.

Рецензент: к.ю.н., доцент Валецька О.В.

Миколаїв – 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У кримінальному провадженні, де найбільш гостро актуалізуються проблеми забезпечення балансу приватних і публічних інтересів, цілком обґрунтованим є підвищений суспільний запит на існування ефективного механізму захисту прав особи, який здійснюється уповноваженими особами держави та реалізується у процесі відправлення правосуддя. У державі, що визначила однією із цілей свого розвитку інтеграцію в Європейське співтовариство та на конституційному рівні проголосила себе правовою (ст. 1 Конституції), правосуддя набуває особливого статусу як найважливіший гарант дотримання прав і свобод людини і громадянина.

У свою чергу, здійсненню правосуддя сприяє діяльність органів досудового слідства, дізнання, суду, органів, що виконують вироки, постанови, ухвали, інші рішення суду та інших державних органів, що пов'язані із реалізацією правосуддя в Україні.

Закріплення в основному законі України окремого розділу присвяченого захисту правосуддя свідчить про виключну важливість для людини, громадянина, суспільства та держави в цілому тих суспільних відносин, що лежать в основі його здійснення.

Основний закон України, підкреслюючи роль правосуддя у суспільному житті, визначив не тільки конституційні принципи його здійснення, але і конституційні принципи діяльності органів, що здійснюють відправлення правосуддя або ж сприяють у його здійсненні.

Для України, яка тривалий час перебувала у складі тоталітарного за своїм політичним режимом управління при вирішенні суспільних потреб, проблема захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина є надзвичайно актуальною.

Для розвинених країн характерна наявність загальнонаціональних і регіональних програм діяльності правозахисних та правоохоронних органів, що включають юридичні, організаційно-управлінські заходи, які в свою чергу мають

достатню фінансову базу. Використання такої практики, безсумнівно, може мати для України чималий інтерес, і тому подальше наукове дослідження цієї проблематики є перспективним.

Порушення конституційних принципів діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду призводить до порушення верховенства права, нівелювання норми закону про те, що держава гарантує належну реалізацію законних прав, свобод та інтересів людини і громадянина. Оскільки їх порушення здебільшого здійснюється самими спеціально уповноваженими особами на здійснення правоохоронної та правозахисної функції держави, дана група кримінальних правопорушень становить значний суспільний інтерес та потребує детального вивчення, аналізу та поглибленого осмислення з метою мінімізації випадків зловживання та посягання на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду.

Ступінь дослідженості теми. Дослідженню питань, пов'язаних з кримінальними правопорушеннями у сфері правосуддя, у тому числі тих, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду було присвячено наукові праці таких вчених, як Ю.В.Александрова, П.П.Андрушка, Ю.В.Бауліна, О.М.Бойка, Я.М.Брайніна, С.Б.Гавриша, В.К.Грищука, В.П.Діденка, О.В.Капліна, М.Й.Коржанського, О.М.Костенка, В.О.Котюка, М.І. Панова, В.П.Тихого, І.А.Тітко, А.Н.Трайніна, В.І.Тютюгіна, М.Д.Шаргородського, С.С.Яценка, та інших.

Мета і завдання дослідження.

Мета дипломної роботи полягає в дослідженні кримінальних правопорушень, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду на сучасності етапі розвитку права в Україні та визначення основних проблемних питань кримінальних правопорушень цієї групи.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких завдань:

- з'ясувати сутність та правову природу кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду;

- здійснити аналіз класифікації кримінальних правопорушень проти правосуддя та кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду;

- визначити характерні особливості елементів складів злочину найбільш типових кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду;

- визначити проблеми здійснення кваліфікації кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду;

- проаналізувати судову практику розгляду справ, предметом яких виступають кримінальні правопорушення, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду;

- дослідити міжнародний досвід правового регулювання кримінальних правопорушень, що входять до групи тих, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду.

Об'єктом дослідження є врегульовані нормами кримінального права суспільні відносини, які виникають, змінюються і припиняються у сфері захисту конституційних принципів діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду.

Предметом дослідження є кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися загальнонаукові методи пізнання: індукція, дедукція, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, порівняння, аналогія, класифікація. Поряд із цим, необхідність досягнення поставленої мети та завдань дослідження обумовила застосування конкретно-наукових методів дослідження правових явищ. Зокрема,

суттєва роль у вирішенні дослідницьких завдань належить формально-логічному (догматичному) методу, застосування якого лежить в основі формулювання поняття кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду, встановлення їх характерних спільних та відмінних ознак, аналізу змісту кримінальних процесуальних норм, які визначають підстави та порядок їх аналізу (п.1.1.).

Застосування системно-структурного методу дозволило здійснити класифікацію кримінальних правопорушень проти правосуддя та кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду (п.1.2.).

Важливе значення має також порівняльно-правовий метод, який дозволив виявити переваги та недоліки правового регулювання кримінальних правопорушень даної групи за законодавством інших країн (п.3.3.).

Теоретичне підґрунтя дослідження складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-правознавців з кримінального права та кримінального процесу, теорії права, міжнародного, конституційного права та інших галузей юриспруденції. Нормативна основа роботи включає в себе положення міжнародно-правових актів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Конституції України, кримінального, кримінального процесуального законодавства та іншого законодавства України.

Апробація результатів дипломної роботи. Основні положення, висновки і рекомендації роботи знайшли відображення у двох тезах автора та доповідалися на XXIII Всеукраїнській міжнародній науково-методичній конференції «Правовий аналіз випадків втручання в діяльність судових органів» (Миколаїв, 2020), Всеукраїнській науково-практичній конференції, VI юридичні могилянські читання «Деякі актуальні проблеми кримінально-правової охорони права на захист» (Миколаїв, 2020).

Публікації. Результати дипломної роботи було прийнято до публікації у виданні, яке включено до переліку фахових видань ВАК України з юридичних наук, а саме в Електронному науково-практичному виданні Журнал

східноєвропейського права, наукова стаття «Кримінально-правова характеристика злочину завідомо незаконне затримання, привід, арешт або тримання під вартою».

Структура визначається її метою та завданнями. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (84 найменувань). Загальний обсяг дипломної роботи складає 97 аркушів, обсяг основного тексту 90 аркушів.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, ступінь наукової розробки проблеми дослідження; визначені основна мета і конкретні завдання роботи, її об'єкт і предмет, методологічні та теоретичні основи.

Розділ 1 «Кримінально-правова природа кримінальних правопорушень, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду», який складається з 3 підрозділів, присвячений дослідженню поняття та сутності кримінальних правопорушень, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду та їх класифікації. Автор висловлює думку, що відсутність законодавчого визначення терміну «правосуддя» є першопричиною усіх наступних проблем правового регулювання притягнення до кримінальної відповідальності за правопорушення у цій сфері, адже саме з визначення поняття правосуддя залежить встановлення родового і безпосереднього об'єкта кримінальних правопорушень та особливостей їх об'єктивної сторони. Окрім того, саме ця група кримінальних правопорушень становить найбільшу загрозу для суспільства, оскільки суб'єктами її вчинення, у більшості випадків, виступають посадові особи органів досудового слідства, дізнання та суду. Автором зазначено, що питання класифікації кримінальних правопорушень у сфері правосуддя є досить дискусійним з огляду на те, що в сучасній теорії кримінального права немає єдиної точки зору щодо визначення основного критерію здійснення такої класифікації. До того ж, дослідження

питання поняття та сутності кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства та суду в теорії кримінального права як окремої групи злочинних діянь не набули значної актуальності, що у свою чергу становить значну проблему для подальшого правового та практичного удосконалення з метою правильної кваліфікації суспільно-небезпечного діяння та притягнення винних осіб до кримінально відповідальності. Тому наголошується на необхідності врахування теоретичних досягнень науки щодо визначення поняття та сутності конституційних принципів діяльності органів державної влади, їх різновидів та значення для людини, громадянина, суспільства та держави в цілому під час розкриття поняття та сутності кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду.

Розділ 2 «Юридичний склад кримінальних правопорушень, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду» складається з трьох підрозділів і присвячений аналізу складу злочинів, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду, а саме об'єкту, об'єктивній стороні, суб'єкту та суб'єктивній стороні. Автор наголошує на тому, що стосовно об'єкта кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду, злочини вважаються такими, що вчинені поза сферою здійснення судом правосуддя, заважають виконанню завдань, які стоять перед правосуддям, створюючи неможливим чи ускладненим судовий розгляд кримінальних справ або зводячи нанівець результати цієї діяльності. Автором проаналізовано безпосередні об'єкти кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду та підтверджено суспільну значущість охоронюваних законом суспільних відносин у сфері забезпечення правосуддя. Оскільки законодавчо питання об'єкта кримінального правопорушення не вирішене, останнє являє собою значну теоретичну проблему, яка потребує нагального вирішення з метою подальшого правильного

застосування норми закону про кримінальну відповідальність та здійснення правильної кваліфікації злочинних діянь, розмежування їх між собою.

Автором запропоновано у чинному КК України розділ XVIII «Злочини проти правосуддя» назвати «Злочини проти правосуддя та порядку діяльності, що сприяє його здійсненню» для кращого розуміння родового об'єкта вищезазначених злочинів. Таке формулювання назви вказаного розділу дозволить уникнути суперечностей щодо визначення поняття «правосуддя», а відповідно суперечностей відносно визначення поняття «родового об'єкта злочинів проти правосуддя». Також сприятиме однозначному розумінню цих понять та відобразатиме більш точно характер злочинів, відповідальність за які передбачена зазначеним розділом КК України.

Окрім того, здійснивши аналіз об'єктивної сторони кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду, автор приходять до висновку про достатньо широке коло діянь або бездіяльності, що утворюють склади кримінальних правопорушень, які входять до аналізованої групи кримінальних правопорушень проти правосуддя. В їх основі лежить активна поведінка спеціального суб'єкта кримінального правопорушення (за винятком ст. 376, 376¹ та ст. 397 КК України), що свідчить про наявність прямого умислу і усвідомленого бажання досягти суспільно-небезпечного наслідку – посягнути на конституційні принципи діяльності системи органів, що покликана забезпечувати відправлення правосуддя в Україні. Правова регламентація об'єктивної сторони кримінальних правопорушень є недостатньо розробленою та нечіткою, що призводить до виникнення проблем під час кримінально-правової кваліфікації злочинного діяння.

Проаналізувавши дану групу кримінальних правопорушень, автор зазначає, що на практиці виникають проблеми щодо визначення кола осіб, які є суб'єктами злочинів проти правосуддя і що в переважній більшості випадків, кримінальні правопорушення, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду характеризуються наявністю спеціального

суб'єкта посягання.

Теоретичних досліджень, присвячених вивченню питань кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду теж недостатньо. Все це породжує необхідність вирішення проблеми щодо активного теоретичного осмислення правової природи даної категорії злочинів та розроблення методичних рекомендації з метою покращення правової регламентації та практичної діяльності з їх кваліфікації.

У розділі 3 «Проблематика кримінальних правопорушень, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду», який складається з 3 підрозділів, висвітлено проблеми кваліфікації досліджуваної групи злочинів, здійснено аналіз судової практики даних кримінальних правопорушень за останні роки та охарактеризовано міжнародний досвід правового регулювання злочинів проти правосуддя в порівнянні з національним законодавством.

Так, більшість науковців наголошують на тому, що офіційна статистика щодо кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень за ст. 371 Кримінального кодексу України не відповідає дійсності, оскільки даний злочин відносять до групи найбільш латентних злочинів за своїм характером.

Окрім цього, час утримання особи з моменту її затримання працівником правоохоронного органу і до прибуття слідчо-оперативної групи або ж до доставлення затриманого до відділу поліції — жодним чином не обліковується та може тривати кілька годин. Відповідно, це призводить до невірного розрахунку інших процесуальних строків, які мали б рахуватися в даному випадку з моменту фактичного затримання особи. До того ж, автором зазначено, що слідчі, прокурори у клопотаннях про застосування запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою не завжди наводять відомості на підтвердження обґрунтованості підозри щодо особи, не зазначають обставини, на підставі яких вони дійшли висновку щодо наявності ризиків і не посилаються на матеріали, що підтверджують ці обставини, а слідчі судді «закривають на це очі» та

відтворюють в ухвалах дослівно текст відповідних клопотань, не вникаючи в суть справи.

Прогалина в праві у цій сфері може призвести до вироблення практики тримання під вартою без конкретної правової підстави, протягом невизначеного строку, що суперечить принципу правової безпеки.

Автор звертає увагу, що згідно з офіційною статистикою, оприлюдненою на офіційному веб-сайті Верховного суду України, протягом 2015-2019 року за вчинення злочинів проти правосуддя (ст. 371-400¹ КК України) було засуджено 6947 осіб. У свою чергу, відповідно до статистичних даних Офісу генерального прокурора, опублікованого на їх офіційному веб-сайті протягом 2019 року було відкрито 10310 кримінальних проваджень щодо кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Також, відповідно до офіційної статистики Офісу генерального прокурора станом на грудень 2020 року усього було відкрито 8 325 кримінальних проваджень щодо вчинення кримінальних правопорушень проти правосуддя, з них 1835 осіб було вручено повідомлення про підозру, і лише 1753 справи направлено до суду.

У свою чергу, що стосується кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду, то для прикладу, за фактом постановлення суддею завідомо неправосудного судового рішення у 2019 році порушено 408 кримінальних проваджень, із них 190 закрито, стосовно двох осіб обвинувальні акти направлено до суду.

Також, якщо звернутися до судової практики, упродовж першого півріччя 2020 року у касаційному порядку переглянуто судові рішення у кримінальних провадженнях про злочини проти правосуддя стосовно 22 осіб, або 1,3 відсотків від загальної кількості осіб, щодо яких переглянуто судові рішення за результатами касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) за розділами Особливої частини Кримінального кодексу України.

Окрім того, якщо звернутися до Щорічної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини за 2018 рік, можна побачити, що до Уповноваженого в 2018 році надійшло 4 573 звернень щодо порушення процесуальних прав. При цьому 2 094 особи повідомили про порушення їхніх прав на стадії досудового слідства, 1 890 осіб заявили про порушення прав на стадії судового розгляду кримінального провадження, де громадяни скаржилися на затягування судового процесу, зловживання процесуальними правами учасниками справи.

Відповідно до результатів дослідження «Ставлення громадян України до судової влади» Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова м. Києва, переважна більшість українців не вважають українські суди незалежними та об'єктивними. Як вбачається з дослідження, проведеного з 7 по 14 лютого 2019 року в усіх регіонах України (за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей), 22,0% опитаних за загальнонаціональною вибіркою переконані, що сьогодні судді в Україні є повністю або в цілому незалежними, тоді як протилежної точки зору дотримуються 67,3% опитаних.

Все вищезазначене демонструє наявність прогалин у правовому регулюванні цієї групи суспільних відносин, нечіткості та не конкретизації окремих об'єктивних ознак, відсутності дієвих механізмів протидії зловживань у сфері здійснення правосуддя так контролю за працівниками, що здійснюють правоохоронну діяльність із захисту прав, свобод та законних інтересів громадян.

Таким чином, аналіз вищезазначеного дозволяє дійти висновку про недостатність судової практики розгляду кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду. Це пов'язано з тим, що дуже мало кримінальних проваджень щодо даної групи кримінальних правопорушень доходять до судового розгляду, а тому виокремити загальнообов'язкову практику правозастосування практично неможливо.

Автором зазначено, що хоча ст. 375 Кримінального кодексу визнано неконституційною тільки в 2020 році, відповідно до рішення Конституційного суду України від 11 червня 2020 р., відповідальність за винесення неправосудного судового рішення відповідно до законодавства Англії, Ірландії, Кіпру, Норвегії, Португалії, Словенії, Швеції, а також Румунії, Угорщини, Хорватії судді не несуть. Але в міжнародному законодавстві відповідальність судді наступає за порушення закону з метою отримання матеріальної вигоди від іншої особи, за відмову від своїх судових обов'язків, тощо.

Окрім того, автор звертає увагу на норми Європейської Декларації про поліцію, яка наділяє уповноважених працівників правоохоронних органів обов'язком і правом не підкорятися протиправним наказам і не надає їм права діяти всупереч закону. Окрім встановлених норм та стандартів, що регулюють їх діяльність, вони мають певні процедури, згідно з якими можуть повідомляти про порушення закону своїми колегами. Той, хто виявив порушення та розповів про це, знаходиться під захистом закону. На думку автора, такі правила мають позитивні результати при здійсненні своїх повноважень працівниками правопорядку в європейських державах та можуть застосовуватися і в національному законодавстві.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дипломної роботи досягнуто мету і завдання в повному обсязі, викладено підсумки здійсненого дослідження, наведено теоретичні узагальнення щодо визначення поняття та змісту кримінальних правопорушень, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду, визначено проблемні питання кваліфікації групи злочинів, проаналізовано судову практику та проведено порівняння правового регулювання кримінальних правопорушень з міжнародним законодавством.

До найбільш вагомих висновків можна віднести:

1. З'ясовано, що кримінальні правопорушення, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства та суду знаходяться в структурі кримінальних правопорушень, що за родовим об'єктом віднесені законодавцем до системи кримінальних правопорушень проти правосуддя. Саме ця група кримінальних правопорушень становить найбільшу загрозу для суспільства, оскільки суб'єктами їх вчинення, у більшості випадків, виступають посадові особи органів досудового слідства, дізнання та суду. Доведено необхідність врахування теоретичних досягнень науки щодо визначення поняття та сутності конституційних принципів діяльності органів державної влади, їх різновидів та значення для людини, громадянина, суспільства та держави в цілому під час розкриття поняття та сутності кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду. Визначено, що дослідження питання поняття та сутності кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду в теорії кримінального права як окремої групи злочинних діянь не набули значної актуальності, що у свою чергу становить значну проблему для подальшого правового та практичного удосконалення з метою правильної кваліфікації суспільно-небезпечного діяння та притягнення винних осіб до кримінально відповідальності.

2. З'ясовано, що питання класифікацій кримінальних правопорушень проти правосуддя є досить дискусійним. Науковці, до сьогодні, не дійшли єдиної точки зору стосовно того, який критерій суб'єктивний чи об'єктивний повинен лежати в основі здійснення такої класифікації. Здійснення такої класифікації на підставі якогось єдиного конкретного критерію вбачається недоцільним, оскільки така класифікація не надасть жодної практичної та теоретичної користі, зокрема не зможе надати загальну характеристику даної групи кримінальних правопорушень та виокремити її серед інших груп кримінальних правопорушень проти правосуддя. Кримінальні правопорушення проти правосуддя характеризуються особливою значимістю охоронюваних законом відносин для суспільства та

держави, та у більшості випадків, наявністю спеціального суб'єкта кримінального правопорушення (особи, на яку державою покладено здійснення правоохоронних та правозастосовних функцій у сфері здійснення правосуддя). Висвітлено, що питання класифікації групи кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду також не мало достатньої уваги серед науковців.

3. Встановлено, що у теорії кримінального права об'єкт злочину є одним із основних елементів складу злочину. Саме об'єкт злочину дозволяє правильно кваліфікувати суспільно небезпечне діяння, а також відмежувати один злочин від іншого.

Отримані результати дослідження свідчать, що склади злочинів визначених диспозиціями статей 371, 372, 374, 375, 376, 376¹, 397 КК України певною мірою зачіпають різні об'єкти суспільних відносин, що ставляться під охорону держави, але в загальному своєму вигляді являються невід'ємною частиною великого механізму з відправлення правосуддя та захисту інтересів людини, суспільства та держави в цілому. Усі кримінальні правопорушення даної групи характеризуються наявністю формального складу злочинного діяння. В їх основі лежить активна поведінка спеціального суб'єкта кримінального правопорушення (за винятком ст. 376, 376¹ та ст. 397 КК України), що свідчить про наявність прямого умислу і усвідомленого бажання досягти суспільно-небезпечного наслідку – посягнути на конституційні принципи діяльності системи органів, що покликана забезпечувати відправлення правосуддя в Україні. Досліджено, що правова регламентація об'єктивної сторони кримінальних правопорушень є недостатньо розробленою та нечіткою, що призводить до виникнення проблем під час кримінально-правової кваліфікації злочинного діяння.

4. Окреслено, що проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду мають місце як в рамках теорії, так і в рамках практичного застосування норми права. Теоретичні проблеми пов'язані з нелогічністю та недостатньою розробленістю окремих правових категорій, які перебувають в

основі об'єктивної сторони злочинного діяння або становлять його предмет. Практичні проблеми пов'язані зі своєрідними маніпуляціями з нормою закону, що здійснюється працівниками правоохоронних органів. Недостатність правової регламентації та судової практики, яка б сприяла усуненню прогалин у законодавстві призводить до уникнення відповідальності за систематичні грубі порушення прав людей у процесі сприяння здійсненню правосуддя.

5. Досліджено, що судова практика з розгляду кримінальних справ предметом яких є кримінальні правопорушення, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду є надзвичайно обмеженою та такою, що не відповідає сучасним реаліям, а міжнародний досвід характеризується наявністю різних підходів до вирішення питання правової регламентації даної групи кримінальних правопорушень.

6. Визначено, що міжнародний досвід правового регулювання кримінальних правопорушень свідчить про наявність різних підходів до вирішення питання про відповідальність за посягання суб'єктів посягання на ті охоронювані законом інтереси, що в національному законодавстві становлять групу кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду. Судова практика має як свої недоліки, так і позитивні моменти і цілком пристосована до системи права, що панує у конкретній країні. Процес гармонізації норм національного законодавства з нормами міжнародного права ще далекий до завершення і наголошується на необхідності адаптації національного законодавства до законодавства провідних держав світу. Встановлено, що актуальною постає проблема неупередженості та незалежності судової влади як гаранта прав і свобод особи як закордоном так і у нашій державі.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

1. Коржова В. Деякі актуальні проблеми кримінально-правової охорони права на захист : матеріали та тези всеукр. наук.-практ. конф., VI юр. мог. чит., м.Миколаїв, 30 квітня 2020 р. Миколаїв, 2020. С. 99-103.

2. Коржова В. Правовий аналіз випадків втручання в діяльність судових органів : програма студ. наук. конф. " Університетська молодь для сталого майбутнього України", XXIII всеукр. наук.-метод. конф., м.Миколаїв, листопад 2020 р. Миколаїв, 2020. С.

3. Коржова В. Кримінально-правова характеристика злочину завідомо незаконне затримання, привід, арешт або тримання під вартою. Електронне науково-практичне видання. Журнал східноєвропейського права. 2021.

АНОТАЦІЯ

Коржова В.І. Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду.— Робота на здобуття освітнього рівня магістра за спеціальністю 081 «право» – Чорноморський національний університету імені Петра Могили, Миколаїв, 2021.

Дипломну роботу присвячено дослідженню поняття та сутності кримінальних правопорушень, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду, їх класифікації та юридичного складу. Проведено аналіз проблемних питань кваліфікації групи злочинів проти правосуддя, що виникають в зв'язку з діяльністю органів досудового слідства, дізнання та суду. Проаналізовано судову практику кримінальних правопорушень за останні роки та охарактеризовано міжнародний досвід правового регулювання групи злочинів проти правосуддя в порівнянні з національним законодавством.

Ключові слова: кримінальні правопорушення, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання та суду, правосуддя, конституційні принципи, кваліфікація кримінальних правопорушень.

SUMMARY

Korzhova V.I. Criminal-legal characteristics of criminal offenses that encroach on the constitutional principles of pre-trial investigation, inquiry and court. - Work to obtain a master's degree in the specialty 081 "Law" - Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, 2021.

Master's thesis is devoted to the study of the concept and essence of criminal offenses that encroach on the constitutional principles of pre-trial investigation, inquiry and court, their classification and legal composition. An analysis of the problematic issues of qualification of a group of crimes against justice that arise in connection with the activities of pre-trial investigation, inquiry and court. The judicial practice of criminal offenses in recent years is analyzed and the international experience of legal regulation of a group of crimes against justice in comparison with the national legislation is characterized.

Keywords: criminal offenses that encroach on the constitutional principles of pre-trial investigation, inquiry and court, justice, constitutional principles, qualification of criminal offenses.